

FÖRTECKNING ÖVER FÅGLAR
OBSERVERADE VID ASKÖVIKEN

1973

1973

- Storlom (*Gavia arctica*). 1 ex 15.4 (TS) och 2 ex 22.4 (HU).
- Obest. lom (*Gavia arctica/stellata*). 4 observationer i april-maj.
- Skäggdopping (*Podiceps cristatus*).
- Svarthakedopping (*Podiceps auritus*). Observerad i april-maj, som mest 6 ex 22.4 (AA, LB). Häckar sannolikt fortfarande med något par. Två höstobservationer: 2 ex 25.8 (TS) och 1 ex 8.9 (HI).
- Storskarv (*Phalacrocorax carbo*). 1 ex 20.10 strax söder om St. Tryskår. Skarven sågs fiska i ca 10 minuter, varefter den lyfte och försvann över sörmäländska vatten (LL m.fl.). Arten är ny för lokalen.
- Häger (*Ardea cinerea*). 12 observationer av 1-2 ex fördelade enligt följande: mars (1), april (1), maj (2), juni (1), juli (1), augusti (3) och september (3).
- Rördrom (*Botaurus stellaris*). Redan 24.3 hördes det första exemplaret (LL). Under april-maj hördes kontinuerligt 3 tutande hanor vid Gångholmen, "Bäckutflödet" och Stenajö - sannolikt förekom häckningar på dessa platser (LL). Tillfälligt hördes mellan Gångholmen och "Rastholmen" 6 ex 12.5 (HOH). Ett sent ex iaktogs 3.11 (HOH).
- Gräsand (*Anas platyrhynchos*). Ännu i början av januari fanns öppet vatten i viken och 3 ex noterades 3.1 (TS). Kontinuerliga räknningar av vikens ändrar genomfördes under augusti-november en gång per vecka. Därvid noterades ovanligt stora flockar av gräsand i augusti-september. Vid 7 tillfällen översteg antalet femhundra ex: 600 ex 4.8 (TS), 1000 ex 12.8 (LL), 700 ex 18.8 (HI), 1200 ex 31.8 (RC), 500 ex 8.9 (HI), 500 ex 25.9 (TS) och 800 ex 30.9 (RC).
- Kricka (*Anas crecca*).
- Ärta (*Anas querquedula*). Endast en observation: 1 ex 19.5 (HI).
- Blåsand (*Anas penelope*). Genomflyttare. 3 ex 5.6 (AA, HI).
- Stjärtand (*Anas acuta*). Genomflyttare. Endast 4 vårobservationer.
- Skedand (*Anas clypeata*). Antalet observationer fördelade enligt följande: april (3), maj (4), juni (1), juli (0), augusti (4) och september (3).
- /De allt färre iakttagelserna av ärta, stjärtand och skedand torde med sorglig tydlighet avspegla de allt sämre rastmöjligheter dessa och vissa andra arter möter runt Asköviken. Tidigare goda rastplatser, t.ex. dammarna framför Kvarnberget och "Tallen", är numera till stor del igenväxta, framför allt av snabbt expanderande alsly./
- Bergand (*Aythya marila*). Ett honfärgat ex 2.9 (AA, LJ) och 8.9 (HI).
- Vigg (*Aythya fuligula*). Maximalt rastade 100 ex 13.10 (HI, TS).
- Brunand (*Aythya ferina*).
- Knipa (*Bucephala clangula*).
- Storskrake (*Nergus merganser*). Även i januari sågs fiskande skrakar.

Sälkrake (*Mergus albellus*). Antalet iakttagelser har ökat under senare år. Från mars-april föreligger hela 21 observationer, av som mest 16 ex 22.4 (AA, EB). Första höstobservationen gjordes 15.9 (HH), varefter arten sågs i varierande antal, maximalt ca 40 ex 13.10 (HH, TS).

Grågås (*Anser anser*). Vårobservationer: 3 ex 27.3 (HH, LL), 5 ex 25.3 (LL), 1 ex 26.3 (LL), 2 ex 7.4 (HH), 2 ex 23.4 (TS) och 1 ex 29.4 (T.). En höstobservation: 1 ex 22-23.9 (HH, RC).

Blågås (*Anser albifrons*). 1 ad ex rastade tillsammans med sädgås 25.9-2.10 (BK m.fl.). Detta är andra fyndet av arten vid Askö-viken.

Sädgås (*Anser fabalis*). Under vårsträcket inräknades sammanlagt 160 ex, varav 94 ex 22.4 (HOH). Hösten bjöd på i västeråstrakten tidigare ej iaktagna företeelser, med stora rastande flockar i slutet av september och början av oktober. Maximalt sågs ca 185 ex 23.9 (RC m.fl.) och den 2.10 fanns fortfarande 120 ex kvar. En mindre flock om 26 ex fanns kvar till 20.10 (LL). Dessa sädgås betade i allmänhet på fälten nordväst om Askö gård.

Snögås (*Anser caerulescens*). 2 ex sträckte mot NV 23.5 (LL). Arten är tidigare ej noterad vid Asköviken.

Vitkindad gås (*Branta leucopsis*). 1 ex rastade tillsammans med sädgås 24.9 (HO).

Kanadagås (*Branta canadensis*).

Knölsvan (*Cygnus olor*). En ny företeelse vid viken var också den stora ansamling av knölsvanar som noterades i mars-maj. I mars sågs som mest 32 ex 26.3 (LL, PM), vilket under april sakta steg till månadens högsta antal, 55 ex 30.4 (HOH). Under maj månads första dagar ökade antalet svanar ytterligare, för att kulminera med 61 ex 5.5 (LL m.fl.). Antalet rastande knölsvanar minskade sedan sakta, men ännu den 23.5 fanns 32 ex kvar (LL). 2 par häckade sannolikt (LL, TS).

Sångsvan (*Cygnus cygnus*). Förutom den svan ("Kalle") som över somrat vid viken i många år, gjordes endast 5 observationer. Artens vårsträck berör i regel Mälaren och Asköviken i ringa omfattning.

Kungsörn (*Aquila chrysaetos*). Vintern 1972/73 övervintrade för första gången sen åtminstone 1960/61 ingen kungsörn i området. Från året föreligger endast en observation: 1 juv ex 24.10 (HOH).

Ornvråk (*Buteo buteo*).

Fjällvråk (*Buteo lagopus*). 5 iakttagelser i september-oktober.

Sparvhök (*Accipiter nisus*). Observationerna fördelade enligt följande: januari (4), februari (6), mars (1), april (5), maj (0), juni (0), juli (0), augusti (5), september (12), oktober (12), november (7) och december (5).

Duvhök (*Accipiter gentilis*). Iakttagelser enligt följande: januari (2), februari (2), mars (3), april (5), maj (4), juni (0), juli (0), augusti (3), september (9), oktober (10), november (3) och december (0). Häckade sannolikt i närheten av viken.

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*). 2 ad ex 10-27.3 (LL m.fl.). Tillfälligt noterades 1 juv ex 24.3 (LL m.fl.) och 10.11 (HOH, KJ).

Björvråk (*Pernis apivorus*).

Brun kurrhök (*Circus aeruginosus*). Två par häckade troligen. Ungfåglar på vingarna under sensommaren.

- Blå kärrbök (*Circus cyaneus*). 1-2 ex iakttagna i mars-april. I september-november 26 observationer av upp till 4 ex samtidigt.
- Fiskgjuse (*Larus haliaetus*).
- Lärkfalk (*Falco subbuteo*). 1 par höll till vid de senaste årens häckplats och häckade sannolikt (LL).
- Storfalk (*Falco columbarius*). Observerad i april (2 ggr), september (4) och oktober (1).
- Tornfalk (*Falco tinnunculus*). Antalet observationer fördelade enligt följande: mars (2), april (2), maj (3), juni (1), juli (0), augusti (6), september (6) och oktober (2).
- Rapphöna (*Pardix perdix*). 2 ex 26.3 (LL), 1 ex 28.3 (LL), 2 ex 28.4 (HÖ) och 1 ex 5.6 (AA, BH).
- Fasan (*Phasianus colchicus*).
- Trana (*Grus grus*). Sammanlagt ca 130 ex sågs under vårströcket. Två höstobservationer.
- Vattenrall (*Rallus aquaticus*).
- Småfläckig sumphöna (*Porzana porzana*). 1 ex 12.5 (HH m.fl.), 7.7 (AA) och 4.8 (RC m.fl.).
- Rörhöna (*Gallinule chloropus*). Få observationer. Troligen förbisedd.
- Sothöna (*Fulica atra*).
- Strandkakat (*Haematopus ostralegus*). 1 ex 12.5 (HOH) och 20.5 (PM m.fl.).
- Tofavipa (*Vanellus vanellus*).
- Större strandpipare (*Charadrius hiaticula*). 1 ex 27.8 (HOH).
- Mindre strandpipare (*Charadrius dubius*). 1 ex 25.8 (HOH).
- Kustpipare (*Pluvialis squatarola*). 1 ex 4.9 (HH), 8.9 (HH) och 9.9 (HOH).
- Ljungpipare (*Pluvialis apricaria*). Genomflyttare.
- Roukarl (*Ardearia interpres*). 1 ex ströckte not N 5.5 (PM).
- Enkelbeckasin (*Gallinago gallinago*). De allt mer igenväxta ångsmarkerna medför troligen försämrade häckningsmöjligheter, vilket möjligen medfört att arten minskat under senare år.
- Dvärgbeckasin (*Icthyophaga minisus*). 1 ex spelade helt kort på kvällen 22.4 (HOH).
- Morkulla (*Scelopax rusticola*).
- Storapov (*Numenius arquata*).
- Småapov (*Numenius phaeopus*). 1 ex 22.4 (MU), 11.5 (TS), 10.7 (GLI) och 4.8 (RC m.fl.). 2 ex 25.4 (BR) och 13.5 (HH, HOH).
- Rödapov (*Limosa limosa*). 1 ströckande ex 16.4 (HH, RC).
- Skogsanäppa (*Tringa ochropus*).
- Grönbera (*Tringa glareola*). Genomflyttare. Restar numera endast sparsamt.
- Drillanäppa (*Tringa hypoleucos*).
- Rödbera (*Tringa totanus*). 1 ex 5.5 (PM) och 10 ex 6.5 (SL m.fl.). Flockar av denna storlek är sällsynta i Västmanland.
- Svartanäppa (*Tringa erythronus*). Genomflyttare.

Gluttanäppa (*Tringa nebularia*). Genomflyttare.

Kärrenäppa (*Calidris alpina*). 1 ex 24.8 (LL) och 8.9 (HH m.fl.).

Brushane (*Philomachus pugnax*). Genomflyttare. Rostar numera endast sparsamt.

/Liksom vissa simänder, har flertalet vadare-arter drabbats av de försämrade rastmöjligheter viken numera bjuder. De vadare som trots allt rostar är i stort sett hänvisade till de flytande vassbälten som förekommer i de inre delarna av viken. Men då dessa endast finns i mycket begränsad omfattning utgör de inget betydelsefullt alternativ till de tidigare hävdade strandängarna. Sannolikt kommer antalet rastande vadare att minaka ytterligare, calidris-arterna utblir i stort sett redan nu./

Havstrut (*Larus marinus*). 7 observationer i mars-april.

Silltrut (*Larus fuscus*). Ett fåtal sträckande ex sedan i maj.

Gråtrut (*Larus argentatus*).

Fiskmå (Larus canus).

Skrattmå (Larus ridibundus).

Svarttärna (*Chlidonias niger*). Första observationen gjordes så tidigt som 5.5, då 2 ex noterades (HÖH m.fl.). Ca 16 par häckade (LL).

Skräntärna (*Hydroprogne tacheogava*). 1 ex 20.5 (HÖ) och 6.6 (AA,HH). I övrigt sensommarobservationer. Beträffande vårobservationer se VF 32 (1973):228.

Fisktärna (*Sterna hirundo*).

Skogsduva (*Columba oenas*).

Ringduva (*Columba palumbus*). Normalt är arten försvunnen under senare delen av oktober. I år föreligger dock 5 observationer från 20.10-3.11. Som mest 3 ex 27.10 (HÖH).

Tandduva (*Columba livia*).

Gök (*Cuculus canorus*).

Sparvuggla (*Glaucidium passerinum*). Vid holkrensning 11.3 återfanns kadavret av 1 ex (LL m.fl.). 1 ex sågs på TidB 5.11 (LB).

Kattuggla (*Strix aluco*). Häckar.

Hornuggla (*Asio otus*). Häckning konstaterades vid Källskär (HÖH) respektive Valnäs (LL), där rättiggande unger hördes i maj-juni. Första konstaterade häckningarna sedan 1966.

Jorduggla (*Asio flammeus*). 1 ex 9.4 (AL,HH), 22.4 (AA) och 25.9 (BK).

Tornevala (*Apus apus*).

Härfågel (*Upupa epops*). 1 ex 20.5 (PM). Fågeln kom sträckande på hög höjd kl. 03.15, varpå den gick ner vid "Nya Rastis". Andra fyndet för lokalen.

Gröngöling (*Picus viridis*).

Gråspett (*Picus canus*). 1 ♀ iaktogs 24.10 på TidB (HH,LL). Tidigare har arten påträffats två gånger vid Asköviken.

- Större hackspett (*Dendrocopos major*).
- Mindre hackspett (*Dendrocopos minor*).
- Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*). 2 ex 28.8 Tegelviken, Tidö (LL).
- Spillkråka (*Dryocopus martius*).
- Göktyta (*Jynx torquilla*).
- Trädlärika (*Lullula arborea*). 1 sträckande ex 24.3 (LL).
- Sånglärika (*Alauda arvensis*). Ett tidigt ex 16.2 (AA).
- Ladusvala (*Hirundo rustica*).
- Hussvala (*Delichon urbica*).
- Bockvala (*Riparia riparia*).
- Korp (*Corvus corax*). En observation: 1 ex sträckte mot SÖ 24.8 (LL).
- Kråka (*Corvus corone cornix*). Under främst oktober sträcker ett stort antal kråkor mot SV över området, så inräknades t.ex. drygt 1000 sträckande fåglar 13.10 (HH,TS).
- Råka (*Corvus frugilegus*). 2 ex 8.4 (AL) och 15.4 (UC).
- Kaja (*Corvus monedula*).
- Skata (*Pica pica*).
- Nötkråka (*Nucifraga caryocatactes*). Iakttagen i augusti-september 1 upp till 8 ex.
- Nötkrika (*Garrulus glandarius*). För första gången sågs arten på sträck under våren. Totalt noterades 35 ex under tiden 24.4-6.5. Beträffande vårstreck av nötkrika jmför VP 32 (1973):46 - det i denna artikel beskrivna sätt varpå nötkrikan förflyttat sig stämmer mycket väl med vad som iakttagits vid Askövik. Även under hösten observerades sträckande nötkrikan, t.ex. 33 ex 16.9 (HOH), 27 ex 18.9 (HOH) och 31 ex 2.10 (HH). Ännu i december var arten ovanligt talrikt företrädd i området.
- Stjärtmes (*Aegithalos caudatus*). 4 par häckade sannolikt efter strökan "Rastholmen"-Knektorp (LL). Under hösten observerades vid de flesta excursioner flockar om 10-15 ex.
- Talgoxe (*Parus major*).
- Blåmes (*Parus caeruleus*).
- Svartmes (*Parus ater*).
- Tofsmes (*Parus cristatus*).
- Entita (*Parus palustris*).
- Tallita (*Parus montanus borealis*).
- Nötväcka (*Sitta europaea*).
- Trädkrypare (*Certhia familiaris*).
- Gårdsmyg (*Troglodytes troglodytes*). 7 ex 5.1 (HH), 26.3 (AA,PM), 20.4 (LB), 8.9 (HH) och 14.10 (HH).
- Dubbeltrast (*Turdus viscivorus*).
- Björktrast (*Turdus pilaris*).
- Taltrast (*Turdus philomelos*).
- Rödvingetrast (*Turdus iliacus*). Drygt 600 sträckande ex inräknades 13.10 (HH).

Koltrast (*Turdus merula*).

Stenskvätta (*Oenanthe oenanthe*).

Buskskvätta (*Saxicola rubetra*).

Rödstjärt (*Phoenicurus phoenicurus*). Ett sent ex 14.10 (HÖ).

Näktergal (*Luscinia luscinia*). 21 sjungande ex inräknades runt viken under första veckan i juni (RC, TS m.fl.). Dessa satt enligt följande: Gångholmen (1), Källskär-Kvarnberget (12), Kvarnberget-"Rastholmen" (3), Lövata (2) och Tidö (3).

Blåhake (*Luscinia svecica*). Sammanlagt observerades 34 ex under augusti-september. Första iakttagelsen gjordes 24.8 (LL). Maximalt noterades 12 ex 4.9 (HH).

Rödhake (*Erithacus rubecula*).

Skäggsnes (*Panurus biarmicus*). 1 hona eller juvenil observerades vid "Tallen" på f.m. 27.9. Artens karaktäristiska läte hördes upprepade gånger, och vid ett tillfälle sågs fågeln flyga en sträcka på ca 50 meter, lågt över vassen (HÖ). Skäggsnesens uppdykande vid Asköviken var väl inte helt oväntat, och får kanske ses i samband med att drygt 20 par häckade i Tåkern 1973. Givetvis är arten ny för Västmanland.

Dräshoppsångare (*Locustella naevia*). Upp till 30 ex hördes i tre olika områden: Källskär-Kvarnberget (5), "Tornudden"-Rudö (24) och Askö gård (1). En del av dessa observationer gäller dock tillfälliga fåglar.

Trastsångare (*Acrocephalus arundinaceus*). 1 ex sjöng i vikens centrala delar 23.6 (LE). Tredje fyndet för lokalen.

Rörsångare (*Acrocephalus scirpaceus*).

Sävsångare (*Acrocephalus schoenobaenus*).

Härrsångare (*Hippolais icterina*).

Svarthätta (*Sylvia atricapilla*). En sen observation : 1 ex 13.10 (TS).

Trädgårdssångare (*Sylvia borin*).

Törnsångare (*Sylvia communis*).

Ärtsångare (*Sylvia curruca*).

Lövsångare (*Phylloscopus trochilus*).

Gransångare (*Phylloscopus collybita*). 1-2 ex noterade i april-maj och september.

Grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix*).

Kungsfågel (*Regulus regulus*).

Grå flugenappare (*Muscicapa striata*).

Svartvit flugenappare (*Ficedula hypoleuca*).

Mindre flugenappare (*Ficedula parva*). 1 subadult sjungande hane sågs och hördes 27.5 vid Sundbo (HOH m.fl.).

Järnsparv (*Prunella modularis*).

Ängspiplärka (*Anthus pratensis*).

Trädpiplärka (*Anthus trivialis*).

Rödstrupig pipitärka (*Anthus cervinus*). 6 observationer i september, som mest 3 ex 18.9 (HOH) och 20.9 (HH).

Sädesärta (*Motacilla alba*).

Gulärla (*Motacilla flava*).

Sidensvang (*Bombocilla garrulus*). Genomflyttare och vintergäst.

Varfågel (*Lanius excubitor*). Observerad i januari-april och september-december.

Törnskata (*Lanius collurio*). Fyra sena observationer: 1 ex 16.9 (HOK), 25.9 (BK), 29.9 (HÖ) och 2.10 (HH). Ses endast undantagsvis efter mitten av september.

Stare (*Sturnus vulgaris*).

Stenknäck (*Coccothraustes coccothraustes*). Iakttagelserna fördelade enligt följande: april (4), maj (2), juni (2), juli (0), augusti (3) och september (5). Som mest sågs 8 ex 9.8 (LL), 4 ex 30.8 (LL) och 5 ex 10.9 (GL). Övriga observationer gäller 1-2 ex.

Grönfink (*Chloris chloris*).

Steglits (*Carduelis carduelis*). Uppträdde under senvintern och hösten i ovanligt stora flockar. I februari-maj sedd i upp till 18 ex. Under september-november noterad i tidigare aldrig skådade antal, maximalt 36 ex 23.9 (HC m.fl.).

Grönsiska (*Carduelis spinus*).

Häpling (*Carduelis cannabina*).

Gråsiska (*Carduelis flamma*). Invasionen under hösten 1972 gjorde sig påmind även under vintern-våren, och små sällskap sågs ända fram till början av maj. Endast ett par höstobservationer gjordes.

Vinterhäpling (*Carduelis flavirostris*). 3 ex 30.4 (KJ) och 15-20 ex 23-29.10 (HOK, HÖ, LL). Arten är ej årviss vid Asköviken.

Domherre (*Pyrrhula pyrrhula*).

Rosenfink (*Carpodacus erythrinus*). Sjungande fåglar hördes på 6 platser: Ekeholm 1 ex 27.5 (HOK), Källskär 1 ex 26.5-10.6 (HOK m.fl.), Kvarnberget 1 ex 23.5-2.6 (LL m.fl.), "Raetholmen" 2 ex 27.5 (AL), Askö gård 1 ex 7.7 (AA) och "Tallen" 2 ex 11.6 (HH).

Korsnäbb (*Loxia sp.*) Ett 20-tal observationer i januari-april.

Bofink (*Fringilla coelebs*). Ett vinterfynd: 3 ex 3.1 (AA).

Bergfink (*Fringilla montifringilla*). En flock om 5000-6000 ex sågs 30.9 (AL).

Gulspurv (*Emberiza citrinella*).

Ortolansparv (*Emberiza hortulana*). Minst 4-5 revir runt viken (LL).

Skövparv (*Emberiza schoeniclus*). Vinterfynd: 1 ex 9-9.12 (HOK, LL).

Lappsparv (*Calcarius lapponicus*). Vårobservationer: 2 ex 30.4 (KJ) och 3 ex 3.5 (LL). Höstobservationer: 4 ex 28.8 (HOK), 2 ex 8.9 (UC), 3 ex 9.9 (HOK) och 1 ex 16.9 (HOK).

Snöparv (*Flectrophenax nivalis*). Iaktogs i februari-mars och oktober-november.

Gråspurv (*Passer domesticus*).

Pilfink (*Passer montanus*).

Observatörer

AA = Anders Anderason	LB = Lars Boberg
AL = Anders Lindell	LJ = Leif Johansson
ÅÅ = Anders Åhrman	LL = Lars Lindell
BK = Bo Kumlin	MU = Magnus Ullman
GL = Gunnar Lignell	PM = Per Magnusson
GLi = Göran Liljedahl	RC = Robert Carlén
HH = Henry Hirsimäki	SL = Sören Larsson
HON = Hans-Olof Hellkvist	TS = Thomas Skoglund
HÖ = Håkan Östholm	UC = Ulf Carlsson
KJ = Kjetil Jensen	

Lars Lindell

Västerås Ornitologiska Klubb